

REALITATEA

(SAU LUCRURILE ASA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg — — — Lei 150
Pe un jumătate de an — — — Lei 80
Pe trei luni — — — — — Lei 45

PENTRU STRĂINĂTATE

Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 250
Pentru America — — — — \$1.50

Apare totdeauna Dumineca

Editor și Redactor: J. B. Sima

Redacția și Administrația:

Cluj, Str. Regina Maria 36.

Anunțuri se primesc la Administrația
foaiei cu prețuri convenabile

REALITATEA

Colțul vesel

Parodia I. —

Sau lucrurile cum le vedem cu ochii

Realitatea e (sinonimă) tot una cu adevărul. Realitatea și adevărul înseamnă același lucru. Realitatea este ființa lucrurilor, așa după cum acestea sunt de fapt. Realitatea ca și adevărul, stă pe partea cealaltă a oricărui lucru prefăcut; este stânca necălită în fața minciunii, prefăcătoriei, fățării.

O poliță scadentă e un lucru real, administratorul financiar sau omul stăpânirii care strânge dările pentru stat, e o figură reală sau te vinde; un proces pierdnit e un lucru real, atingându-te la pungă sau te pune la răcoare, precum tot reale sunt notele uzinei de apă, a uzinei electrice, a telefonului, deoarece unul îți închide apa, celalt îți taie curentul, iar oamenii poștei îți pun mâna pe gură.

O nenorocire de tren, în care mulți oameni își pierd viața, e un lucru real; un bou, o vacă, un purcel mort, e un lucru real. O ploaie torențială cu grindină care zdrumică holdele, inundă țările, doborâ casele, înecă vite și oameni este un lucru real care ne atinge la suflet și la pungă, dar mai ales la pungă.

Pe de altă parte în lumea realității morale, în lumea principiilor de noblețe, de cinste, de iubire de aproapele, facere de bine, dreptate, legalitate și atâtea alte însușiri ale sufletului care sunt adevăratele trepte de urcare ale unui popor înspre mai bine, înspre un viitor mai strălucit, atât din punct de vedere moral cât și material, oamenii trăiesc—ba le place chiar—mai mult în NEREALITĂȚI. Aci principiile nu cântăresc nimic. Oamenii nu sunt ceea ce arată a fi. Te izbești meren de minciună, de prefăcătorie, de fățarie, de nerealitate. Dumnezeu însuși este detronat; însușirile bune, de dreptate, cinste și noblețe sunt puse la coș, deoarece nu se pot computa în bancnote sau acțiuni.

Nici în lumea politică lucrurile nu stau mai bine. Se fac afroturi și fețe cari nu corespund realității. Sub cuvânt că „apără” anumite interese comune, Anglia se vâra cu forța armată în China și ucide mii de chinezi—la ei acasă. Sub motiv că îi face prea multă gălăgie în vecini, America se pregătește să

intre în Mexic, ca să facă „rânduială” și să asigure, bineînțeles, „interesele” (petrolul și oleiul) americanilor din Mexic. Tot la fel are și Franța „interese” în Siria, câteva mii de km. de Franța, Anglia în Mosul, Mesopotamia și Indii, Italia în altă parte ș. a. m. d.

Guvernele și parlamentele—unde aceste există—fac legi, pe cari cei dintâi cari le calcă, sunt cei care le fac. Sunt atâtea legi bune, care dacă s'ar aplica în spiritul lor adevărat, ar face încă odată din lumea aceasta un rai. Printre aceste sunt și legi rele; cele rele să aplică, cele bune să pun la dosar. Mulțimea suferă, dar aceasta n'are nici o însemnătate pentru cei care le aplică. În materie de libertăți publice și alte drepturi cetățenești avem Constituția: clară, precisă, civilizată.

Lumca politică e o lume ireală. Oamenii politici nu sunt ceea ce susțin a fi. Politicianii nu sunt niciodată sinceri. Nero încă a făcut politică. El a dat foc Romei și a pus vina pe creștini, spre ai putea ucide.

Viața în familie e mai nereală ca oricând. Ea nu e ceea ce susține a fi, ce trebuie să fie. Bărbatul înfruntă pe femeie și femeia pe bărbat. Ei merg de braț la plimbare, la petreceri sau alte locuri publice, și cine-i vede își zice: bine trăesc aceștia, ce dragoste, ce înțelegere trebuie să fie în familia lor! Dar în cele mai multe cazuri lucrurile stau cu totul altfel.

Copii de șapte-opt ani citesc romane pe ascuns. Pilda au furat-o mai întâi dela părinții lor, și apoi le-au furat și cartea. Romele sunt istorisiri închipuite și nereale. Ele formează o viață nereală și închipuită în părinții și în copii. Dar păcatul multora este că nu citesc nimic, mai ales la sate. Cine nu citește este întunecat ca noaptea.

O viață reală, adevărată, cinstită, deschisă, să poate numai pe baza unei reorganizări sufletești și a unei reformări a vieții. Mulți dintre noi s'au adâncit prea mult în păcatele irealității lor ca să se mai putem face vr'o reformă oarecare. Pentru aceasta trebuie o lume nouă și un duh nou.

Falimentele

La cincizeci de pași de biroul unde se scriu aceste rânduri să află patru avocați, și fiecare are în mână câte un faliment a vreunei firme comerciale din localitate. În Cluj sunt vr'o 240 de avocați, și dacă fiecare avocat are câte un faliment, vă puteți face o icoană vie despre dezastul care bate la ușa vieții noastre comerciale. Se spune că lucrul nu e glumă, că la tribu-

nalul din Cluj s'ar găsi nu mai puțin de 140 de firme comerciale declarate în stare de faliment.

Faliment înseamnă „lăsare să cadă; încetarea plăților; aflarea în neputință de a mai duce un comerț.” Înseamnă cu alte cuvinte, „Jegarea sacului când e gol.” Cea mai rămas în sac, e prea puțin să mulțumească pe avocat.

Și cu toate că sunt și de acele

(Continuare în pag. 2)

La noi azi codrii verzi de fag
Sunt arși din rădăcină;
La noi atâtea porci trădesc
Și tot n'avem slănină.
Motoare, aur, lux, desfrâu,
Alegeri parțiale;
In țara noastră-s mii de hoți
Și mii de pușlamale.

La noi de spui un adevăr
In public să se știe,
A doua zi te pomenești
Băgat la pușcărie.
Străinii pripășiți aici
Ne macină avutul
Și lacrimi duce Mureșul
Și jale duce Prutul.

Comisii de unificări,
Dar pâne, pâne nu e;
La noi toți prostii sunt cumiști
Și nasu'n cer și-l sue.
O, recunoaștem, azi la noi
Politia-i cam șoadă,
De-i spui că ursu-i cu urechi
Ea zice că-i cu coadă.

Permise de import-export
Și țara e săracă;
Toți fariseii au palat
Și'n aur se îmbracă.
Sunt pline crășmele de „cracă”
Și-i desfășurat delirul;
Avem atâtea deraieri
Și prea e mare birul.

S'au înmulțit pe-al nostru plai
Pungașii, fariseii,
Coroanele n'au fost de-ajuns,
Ne mână azi și Lei.
In orice colț un bal mascat,
La bursă: hopa-tropa,
De-atâtea jaf ne rade'n nas,
Intreagă Europa.

La noi sunt codrii destrunziți
Sunt prețuri maxime,
Și-atâtea cetățeni ce n'au
In pungă, trei parale.
E frig, e ger și iarna grea
Tot mai grăbit se lasă
Avem atâtea datorii
Și nici un lemn în casă.

W. Pribeagu

Lăcomia băncilor

Știne Dumnezeu, dar la noi toate lucrurile merg de-a'ndoașelea, ca racul.

Nu care cumva să ajungem pe mâinile băncilor, c'apoi suntem pierduți. Aceste instituții sunt capabile nu numai să ne ia cămașa din spate și să ne lase calici lipiți pământului, ci să ne jupoae și pielea de pe noi. Și mai de mult se făcea speculă dar astăzi ce se face nu se poate numi, e adevărată hoție.

Astăzi dacă vrei să imprumuți un ban din bancă și să-ți mai acoperi nevoile, trebuie să plătești o dobândă de cel puțin 25%. Dar sunt bănci cari iau și 30%. Cu toate acestea cele mai multe nici nu-ți dau un ban împrumut chiar dacă te vâd că mori de foame și chiar dacă ai acoperirea trebuincioasă.

Băncile din ziua de astăzi se ocupă cu alte afaceri, mai grase și mai unsuroase.

Dacă vrei să-ți plasezi un capital la bancă nu capeți mai mare camătă de 8-10%. Ele câștigă deci și aici pe spinarea celor ce depun banii, circa 20%.

(Continuare în pag. 3)

În două tabere

Sau zicala că aceia care nu sunt pentru sunt contra

Dictatorul italian a ținut nu de mult o vorbire la Milano, în care a spus:

„Odată italian ești italian până în al șaptelea rând de oameni.

„Nici un italian, care își merită numele, nu-și poate crește copii în țări străine și să nu întipărească în mintea lor acest fapt. Statul trebuie să domineze. Statul trebuie să fie o groază și spaimă pentru acei care nesocotesc disciplina. Statul trebuie să stăpânească și să forțeze respect acasă și peste graniță.”

Parlamentul italian a făcut nu demult o lege prin care îl face pe Mussolini neatârnat de Parlament, iar regele i-a pus în mâini, prin decret oficial, putere nemărginită, să facă ce vrea. Așa dară Mussolini n'a spus prea mult atunci când a spus că Statul trebuie să domineze, căci Statul este EL. El singur deține vre-o cinci șase ministere, iar celelalte nu figurează decât de formă.

Mussolini este deasupra Parlamentului. Parlamentul nu este decât o jucărie a sa și trebuie să facă ceea ce-i poruncește. În Italia sabia a luat locul minții (rațiunii). Mussolini a mers și mai departe. D-sale nu-i plac criticile. El se teme de ele. Parlamentul a făcut o lege, la porunca sa, care prevede închisoare grea pentru toți aceia care îndrăznesc să sufle împotriva dictatorului. Până acum 522 de critici au fost puși la răcoare.

Comentând aventurile lui Mussolini un mare cotidian de peste ocean, New-York World, scrie:

„Tot ceea ce se spune în favoarea, spre lauda și îndreptarea lui Mussolini, s'a spus în favoarea lui Kaizer, împăratul Germaniei, înainte de

1914. Totuș, nici atunci când era la înălțimea prostiei sale mai mari, kaizer n'a rostit o înștiințare mai stupidă

MUSSOLINI DESPICĂ LUMEA

„Toată lumea este împărțită în două tabere—pentru sau împotriva Fascismului”—Mussolini.

ca cea rostită de Mussolini în vorbirea sa trimisului unei agenții de presă. Prim Ministrul Fascist a spus că „supra-populația Italiei îi dă dreptul la cuceriri și în alte părți.” Și cu toate că nu a spus „cari țări au să fie cucerite”, este învederat că în capul dictatorului fierbe sângele războiului, căci nu este țară sau națiune pe pământ care să-l aștepte cu brațele deschise. Dictatorul își zugrăvește o Italie imperială, o atitudine de minte, cărmuirea unei conduceri virile [bărbătești] și, dacă trebuie, războinică, pentru a să impune în treburile internaționale. În cuvinte limpezi, Signor Mussolini spune lumii—că Italiei îi trebuie mai mult teritoriu, întâi prin târguri diplomatice, iar dacă aceste vor da greș, prin război.”

Când dictator întâlnește pe dictator

Aceia cari n'au citit sfidarea adresată dictatorului italian de către dictatorul Turciei, Mustafa Kemal, au lipsit să citească un document care va face plăcere tuturor istoricilor timp de o mie de ani.

Când dictator întâlnește pe dictator, în mod firesc, te aștepti la cuvinte înfocate și Kemal nu vă desamăgește.

El știe toate ce știe Mussolini și poate mai mult, iar limba turcă abea este îndeajuns ca să spue cât de puțin crede el despre Mussolini și despre Italia în genere.

Sfidarea lui Kemal este vechea și delicioasă veste „vină și te luptă”, asemenea căreia rare ori are lumea comercială modernă și ipocrită ocazia să se bucure. Mussolini n'a înșelat pe paznicul Kemal. Acesta știe că Italia are

250 mii soldați și 200 mașini de zburat, gata să înghită Turcia. Aceștia sunt convenienți așezați pe frumoasa insulă Rode, pe care Italia i-a luat-o Turciei prin tratatul de pace.

Kemal vorbește lui Mussolini cum acesta a vorbit mai dăunăzi Germaniei, decât și mai și „Atacă-mă”, a spus Kemal lui Mussolini, „și când lupta s'a terminat, singura problemă ce o vei mai avea de rezolvit va fi să găsești un loc de înmormântare în Asia Mică pentru oasele italienilor morți.”

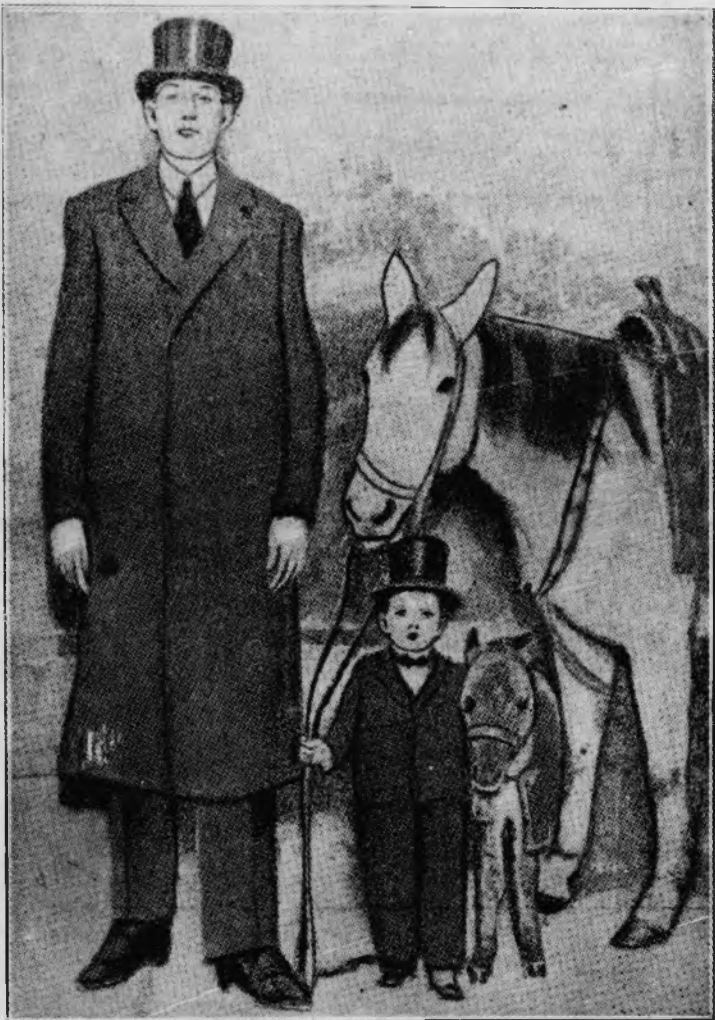
Asta însă nu e totul. Lui Mussolini i-se spune de către Kemal că el este un dictator vițios, care încearcă să introneze tirania dictaturei care a fost încă demult osândită peirei și pe rând se prăbușește. în timp ce Kemal.

(Continuare în pag. 4)

„Nici PREA MULT nici PREA PUTIN“

—Aristotel

Chișul de mai jos o dovedește

Nici PREA MULT, nici PREA PUTIN.

Aceste cuvinte au fost spuse de Aristotel.

Chișul de mai sus o arată.

Mai sus este arătat cel mai înalt om, cel mai scurt om, și cel mai mic cal. Omul înalt de mai sus, „capitanul Gulliver“ n'are decât 19 ani, și a crescut până la înălțimea de 2 metri 56 cm. „Majorul Mite“, micuțul, are 17 ani și o înălțime de 95 cm., cântărind 17 kgr. Căluțul mic care stă lângă dânsul, „botezat“ „Tiny“, are 4 ani, și o înălțime de 24 toli.

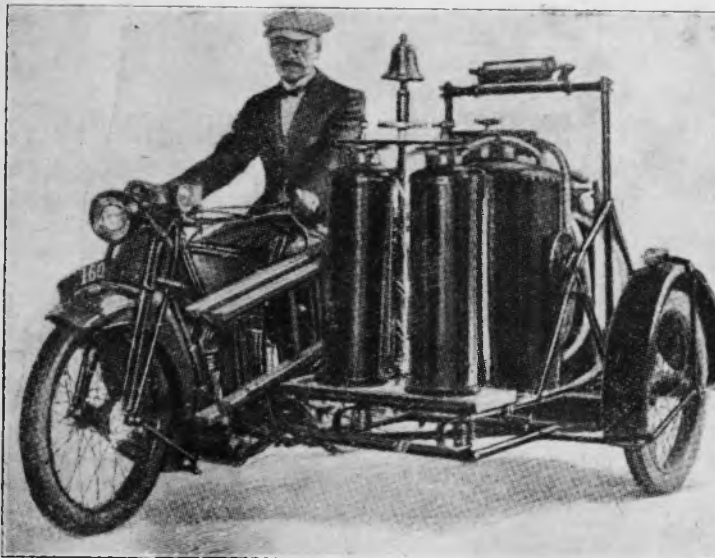
Aceste creaturi arată înțelepciunea înțeleptului filozof grec, Aristotel, a cărui motto era: „NICI PREA MULT, NICI PREA PUTIN.“

* * *

Înălțimea prea mare a ruinat pe omul din acest chip. El a crescut peste marginea obișnuită, și nu poate fi folosit decât la un circus, care nu are mare valoare astăzi, decât poate de a stimula închipuirile copiilor. Cel mic, numai de 95 cm., e prea mic pentru a putea fi folosit.

În ce privește căluțul mic pe care îl poți pune sub braț, nu e nimic de zis. Cu toată micimea lui, el poate fi alergat în dreapta și în stânga, și trăiește tocmai prin faptul că e mic. În privința calului, zicala lui Aristotel nu „prinde.“

Pentru oameni însă, zicala spune un adevăr sfânt: „NICI PREA MULT, NICI PREA PUTIN“, trebuie să fie cuvântul de ordine al fiecăruia. Prea multă mâncare nu e bine, precum și prea puțină iarăși face rău. Prea mult lucru (puțină primejdie în această privință astăzi) nu face bine, și nici „pierde vară“ nu e sănătos.

APARAT DE STINS FOC LA SATE

Aparatul moto-cicletă de mai sus cuprinde un echipament complet de stins foc la sate. Aparatul a fost expus publicului pentru prima oară la expoziția recentă de motociclete din Londra. Acest aparat este anume făcut pentru sate și pentru stingerea focurilor pădurilor. Aparatul are un stingător chimic și o pompă care sorbește apa din orice tâu sau fântână.

RĂZBUNARE!

Bărbierul (în prăvălie): „Vă rog un buton la guler.“

Comerciantul: „Avem și cravate frumoase, toate culorile, ciorapi de mătăsă, etc.“

Bărbierul: „Nu, mă rog numai un buton.“

Comerciantul: „Avem butoni speciali de manșetă, cămăși de mătăsă aduse dela Paris, etc.“

Bărbierul: „Nu, v'am spus imi trebuie numai un buton; imi dai sau nu?“

Comerciantul: „Bine dar atunci când vin să mă bărbieresc, nu încerca a-mi descânta în cap că am nevoie de un tuns, de masaj tonic și alte ajustări.“

EVOLUȚIE

Profesorul: „Spune, Ciocărlane, care e deosebirea între om și vită, și din care neam de vite s'au dezvoltat oamenii?“

Ciocărlan (elev în cl. V.): „Din boi, și unii și alții răcesc. Tata răcnește acasă către mama, cum d-ta răcnești către noi la școală.“

(TRANS) MIGRAȚIA VIA RADIO

Revistele străine aduc știrea că d. J. Baird, un om de știință din Anglia, lucrează la perfecționarea unei mașini care va transmite obiectele pipăibile prin văzduh. Chișul alăturat o arată. Ce vom face atunci însă cu C. F. R.?

CONSULTAȚIE MEDICALĂ

Medicul: „Ce precauțiuni iei împotriva microbilor?“

Pacientul: „Întâi fierb apa—“

Med.: „Da, și atunci?“

Pacientul: „Atunci o sterilizez—“

Medicul: „Foarte bine, și apoi?“

Pacientul: „Apoi nu beau nimic decât bere—“

Lăcomia Băncilor

(Continuare din pag. 1)

Până aici însă toate ar mai merge că așa sunt oamenii astăzi lacomi, și nu se gândesc numai la îmbogățiri cât mai grabnice. Nu caută nici modul, nici mijloacele. Cinstea a fost alungată din sufletele celor mai mulți și batjocurită.

Ceeace însă ne pune pe gânduri și ceea ce ajunge culmea nerușinării este faptul că aproape toate băncile primesc împrumuturi de milioane de lei dela „Banca Națională“ din București numai cu 8% camătă. Acești bani sunt dați pentru ajutorarea țărănimii, dar băncile nu iau aceasta în considerare, ci îi împrumută mai departe particularilor, de cele mai multeori străini de neamul nostru, tot cu câte 25-30%.

De aici urmează apoi îmbogățirile nepermise ale tuturor băncilor.

Țăranilor li-se face o mare nedreptate în modul acesta.

Dacă de fapt „Banca Națională“ este condusă de gânduri bune față de țărani, atunci este necondiționat necesar ca să stabilească înainte și procentele cari au a le percepe băncile din provincie.

Lăcomia lor trebuie odată și pentru totdeauna înfrântă, altcum bietul țăran tot calic și tot în stare proastă va fi cât și hăul.

NOUL ÎMPĂRAT ȘI ÎMPĂRĂTEASĂ A JAPONIEI

După cea mai nouă fotografie

MĂGARUL MODERN—CU TREI PICIOARE

Lumea înaintează. În locul căruței sau trăsurei trasă de măgar sau de cal, care îți scutură intestinele și creierii în cap, oamenii călătoresc azi comod și repede în automobile de toate felurile. „Căruța“ de mai sus promite să ia locul tri-cicletei care cauzează multe accidente din cauza că pasagerul stă într-o parte.

AUTOBUSUL CU 8 ROATE

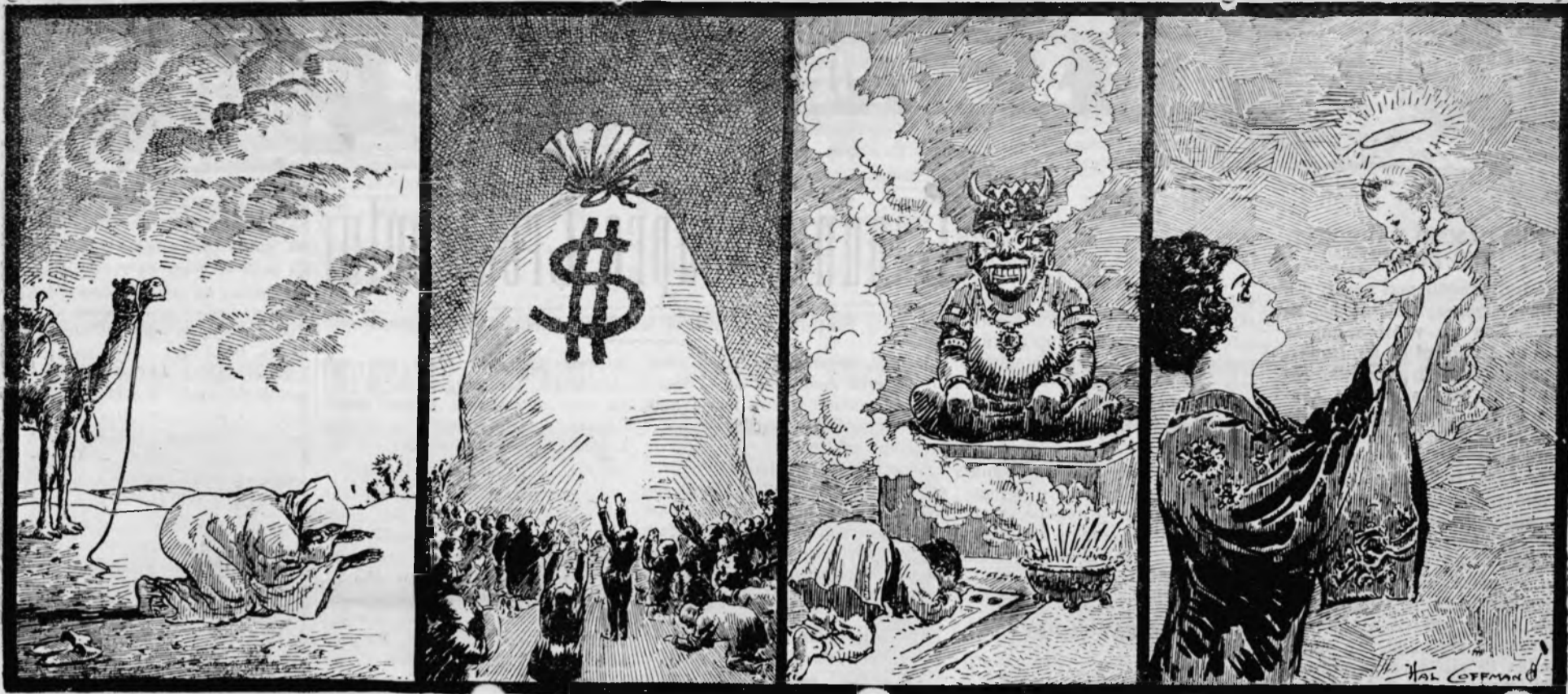
Înaintearea tehnicii n'are margini. Autobusul de mai sus este o pildă vie. Ce acum 15 sau 20 de ani, automobilul era un lux nemai auzit, astăzi e plină lumea de ele. Atunci automobilele erau de tot primitive; astăzi ele sunt adevărate raiuri pe roți: Autobusul de mai sus este tras de 110 cai putere cu transmisiune electrică. Un mecanism ingenios face cu puțință întoarcerea mașinei, de 12 metri lungime, la orice colț.

PRIMELE AJUTOARE LA MINE

Guvernul Statelor Unite a întocmit un vagon special care călătorește dela mină la mină să învețe pe muncitorii acestor iaduri sub pământ cum să deie primele ajutoare celor prinși de nenorocire în mine. În acest scop s'au confecționat (făcut) o serie de „păpuși“-oameni care servesc de pildă cum trebuie pansat (legat) pe un om când i s'a întâmplat o anumită nenorocire.

Lucrul căruia te închini spune cine ești

IN țările dela răsărit, în câmpiile Asiei, printre arabi și persieni și în multe alte părți în India și alte locuri, milioane peste milioane de oameni obișnuiesc a se închina după cum se închină călărețul cămilei din ilustrația de mai sus.

Proșternându-se la pământ, cu fața îndreptată spre răsărit, cucernicul Mohamedan repetează obișnuitele cuvinte: „Dumnezeu este Dumnezeu, și Mohamed este profetul său.” Cucernicul Mohamed crede că Mahomed, care însuși era odată călăreț de cămile, și apoi s'a căsătorit cu o văduvă bogată, iar mai târziu s'a apucat de războiul barbar și sângeros, a mers la cer, a văzut îngerii, a primit poruncile lui Allah, supremul stăpân al universului, și apoi a scris toate cele ce a văzut într-o carte numită Koran.

Călărețul cămilei își întrebuințează, în închinăciunea sa, simțurile și amintirile sale în loc de a-și întrebuința judecata minții sănătoase. El își amintește Koranul din cap, crede că Mohamed a călărit la cer pe calul său alb, Alborak, pornind de pe sfânta Peatră dela Mecca, pe care, spune mohamedanul, se poate vedea și astăzi locul potcoavei calului sfânt.

Mohamed a cutreerat toate părțile cerului. El a văzut acolo îngerii atât de grozavi, în cât distanța între ochii lor este o călătorie de câteva zile. Mohamed a mai dat amănunte complete despre paradisul lui Allah, ale cărui bunătăți și fericiri sunt păstrate numai pentru bunii mohamedani. Nici o femeie nu poate intra acolo, afară de văduva bogată a lui Mohamed. El avea să facă aceasta excepție în favoarea femeii sale, deoarece avea nevoie de banii ei.

În acel paradis, înțelegând „grădină”, mohamedanii credincioși vor petrece pe vecie. Acei care mor pe câmpurile de luptă într-o vreme în momentul următor. Koranul mai spune că bunii mohamedani beau vin, și nu se îmbată, și fiecare are pentru plăcerea sa personală și exclusivă o trupă din cele mai frumoase fete ale Paradisului, a căror trupuri sunt făcute din musc solid, și firea lor totdeauna blândă.

Pentru mintea mai vestică, sau a oamenilor mai civilizați, un asemenea paradis se aseamănă prea mult cu un bazar turcesc—puțin prea mult parfum și prea multe femei tinere pentru fericire adevărată!

* * *

Privește la chipul al doilea, în care oamenii se proștern și ingenunche înaintea marelui sac de bani, puterea strânsă a banului. Pentru fiecare arab care ingenunche pe nisip cu fața sa către răsărit, și în sufletul său cu o speranță care

Poți cunoaște pe cineva după ceace îl interesează și ocupă mai mult. Lucrul căruia ne închinăm ne arată cine și ce suntem. Un neam de oameni brutal creiază și adorează zei brutali. Neamul de oameni care iubește sângele și canibalismul (oameni care se mănâncă unul pe altul) se închină zeilor săngeroși care sunt canibali. Inchipurile oamenilor își creiază dumnezeii după închipuirile și simțămintele lor, exagerându-le însușirile bune și rele. Iadul și alte torturi ale crezurilor s'au născut din aceste simțăminte și dorințe. „Dacă cămilele au vre-un dumnezeu, acel dumnezeu va trebui să aibă patru picioare și o coadă”, spunea un filozof grec.

nu se va implini niciodată, avem zece oameni în țările civilizate care se proștern și ingenunche înaintea puternicului zeu al banului. Și se închină tot cu o speranță care poate nu se împlinește niciodată.

Inchinătorii banului se înșală pe sine, după cum se înșală toți acei care se închină zeilor falși, în care nu este putere. Se vor opri de a se închina acestui zeu, spun ei, când vor avea îndestul. Mai departe, aceștia își spun că ei nu vreau avere sau bani numai pentru binele care îl vreau să-l facă cu ei, pentru a se asigura împotriva lipsei care poate să-i ajungă pe ei și familiile lor. Ei se înșală pe dânșii, și nu pe alții. Toată viața lor este o alergătură nebună după bani, bani și iarăși bani. Poate ultimul cuvânt cu care mor pe buze, este BANI! Și poate tocmai această alergare nebună după bani i-a trimis mai de vreme cu vre-o douăzeci, treizeci de ani în „paradisul” zeului banului.

Fiecare an, în fiecare lună, ei mai amână ziua, încă puțin, în care ei să înceapă a se folosi de puterea adunată a banului pentru binele lor și binele general. Unul câte unul din aceștia cad în groapă, și serviciul funebral sfârșește cu ei, probabil cu ultimul milion în minte de a mai fi câștigat, și apoi să înceapă la fecerea de bine. Ziarele spun atunci când aceștia sunt îngropați, și atâta este tot din toată nebulia lor.

* * *

Al treilea chip arată un alt fel de închinăciune, aceea a idolului fabricat ca să se potrivească ideii închinătorului. Gâte odată, și în unele părți a lumii, Dumnezeu este zăgrăvit cu multe mâini și multe picioare. În vechime acești dumnezei falși erau în așa chip făcuți, ca să primească ca jertfe copilași micuți și ființe omeneste nevinovate pe mâinile lor infocate de focul care se făcea dinapoia zeului și într'insul. Câteodată preoții păgâni fabricau idoli lor în așa chip, că aceștia să îngrozească pe oameni, prin aceea că îi făceau să le iasă fumul pe ochi, și pe nări, și prin anumite manipulații ascunse, aceștia puteau opri fumul la un moment dat și să ceară milă pentru victimile lor.

* * *

În cele dintâi 3 chipuri ale ilustrației de mai sus puterea mișcătoare este egoismul. Arabul se roagă pentru a avea o mântuire personală și să se bucure în veșnicie de fetele lui de musc, orice s'ar întâmpla altora. Femeea sau femeile pe care le are pe pământ nu vor merge cu dânșul în paradisul său. Nici n'are aceasta vr'o însemnătate, numai el contează.

Inchinătorul banului, care are poate deja prea mult, în continuu se roagă și-bate pieptul pentru mai mult, mai mult și mai mult. El știe că în jurul său sărăcia și necazul apasă pe multe milioane de oameni și ființe omeneste. Dar aceasta nu-l privește. Lui îi trebuie bani. Bani sunt putere. El vrea putere în lume, el vrea să stăpânească pe alții, vrea să deie cu piciorul în alții, vrea ca cuvântul său să fie ca cuvântul lui Dumnezeu. De aceea el vrea bani. Bani cu orice preț.

Inchinătorul chipului al treilea, bătându-și capul de pământ, se roagă pentru moartea dușmanilor săi și pentru fericire

rea și binele său. El este plin de ură, de pismă și de duhul răzbunării, și crede că dumnezeul său este la fel un dumnezeu plin de însușirile duhului necurat. „Lasă-mă să mă răzbum, strigă el, asupra acelor care vreau să mă răzbum. Omoară-mi toți vrăjmașii, dumnezeul meu! Vreau să omor pe toți aceia care nu ți-se închină ție. Ingrijestete de mine, și eu voi fi robul tău.”

* * *

Ce deosebire plăcută vedem în chipul al patrulea, unde scopul pământesc al unei mame cinstite, însușirile sufletului său, bunătatea dumnezească, este copilul încredințat grijei sale. Ea iubește ființa nevinovată, și vede într'însa desăvârșirea frumuseții ingerești. Ea dorește pentru toți copiii fericirea care o dorește pentru al său. Intristarea unei alte mame, ea o simte ca și cum ar fi intristarea ei. Pentru sine nu dorește nimic, totul pentru ce dorește și se roagă este ființa încredințată ei.

Cât este de deosebit acest chip de cele trei de dinaintea lui! Cele dintâi trei reprezintă egoismul și barbaria; al patrulea este înfățișarea iubirii, neegoismului, speranța rasei omeneste și civilizației.

Lucrul căruia te închini spune cine ești. Ideea ta despre religie, despre Dumnezeu și despre semenul tău înfățișează starea adevărată a lăuntruului tău.

FALIMENTELE

(Continuare din pag. 1)

firme care cu toată sforțarea lor de a sta pe picioare, și de a se menține, anumite împrejurări și nenorociri seriale le silește la cuțitul și rușinea falimentului—căci, pe lângă pagubă, falimentul este o adevărată rușine pentru firmele și oamenii cinstiți—totuși, impresia noastră este că cele mai multe falimente nu sunt falimente adevărate ci hoții și șmecherii din partea firmelor falite pentru a înșela pe creditorii și a se îmbogăți repede.

Aceste din urmă fac țara de rușine în fața străinătății și dau o oglindă falsă comerțului nostru cinstit. Aceștia trebuiesc stârpiți.

Pentru obținerea unor bune rezultate în această privință se impune următoarele:

1) Proprietarul sau proprietarii unei firme comerciale să fie împiedecați de-a desfășura un comerț mai mare decât cel egal cu averea lor proprie, care, în cazul unui faliment, să fie pur și simplu confiscată și împărțită creditorilor păgubiți prin faliment.

2) Unii aceștia să piardă dreptul exercitării vr'unui alt comerț și băgarea lor la răcoare, nu pe două-trei luni, ci pe câțiva ani.

Ziarele străine aduc știrea următoarelor întâmplări în unul din cele mai mari orașe din America: Casierul orașului s'a infruptat din banul public, adică a ridicat 13 mii dolari „împrumut”, și după un timp de trei luni, i-a depus înapoi, fără să știe cineva. Mai târziu afacerea, nu se știe cum, a ajuns la lumina zilei. Casierul a fost dat în judecată, condamnat să plătească 13 mii dolari amendă și să steie 13 ani la pușcărie, fără drept de apel. Frumoasă pildă de corectitudine!

Șaptezeci la sută din comercianți și comerțul nostru de azi stau pe baze ne-reale. Vitrinile încărcate și infrumusețate cu stoffe și mărfuri, cari par a fi semnul unei bogății fără seamăn, sunt o înfățișare falsă: dinapoia lor totul e putred, totul e datorii, polițe, creditorii. Amărăciunea, grija, nedumerirea, spaima de ce va aduce ziua de mâine să plimbă răsfățate prin curtea prăvăliei. Zic în curte, căci în prăvălie se plimbă încrederea curajului, fața veselă a omului care în zorii zilei de mâine așteaptă să fie scos la ghitină. Cunoaștem o firmă și un comerciant cu o avere rotundă de 20 milioane lei—mare sumă veți zice dvs.—dar din care numitul datorează numai cu 18!

(Dela Stațiunea WBBR pe unde electrice de 416.4 m.)

CEI TREI OAMENI MAI BOGAȚI DIN LUME

Cei trei oameni mai bogați din lume, trăind, bineînțeles, în America, au un venit anual în palmă de 1 miliard de lei. Împărțit pe săptămâni, aceasta înseamnă că pentru fiecare săptămână de lucru fiecare din acești oameni are un venit de 20 milioane lei, 4 milioane lei pe zi, dacă lucrează cinci zile pe săptămână, 500 mii lei pe ceas, dacă lucrează 8 ceasuri, și 8 mii lei pentru fiecare minută de lucru. Totuși dacă în întâmplare ei pierd vr'o minută sau două, plata le merge totașa. Unul dintre acești trei își vinde ulei și benzină (prelungit) cu cupa, al doilea își vinde carne putredă cu kilogramul, și al treilea își vinde automobile de tinichea. Unul dintre ei este Rockefeller, regele uleiului, al doilea Armour, regele abatoarelor (unde se taie vitele pentru carne), și al treilea este Ford, regele automobilelor de tinichea.

N. R.—Vorba lui Tolstoi: „Prisosul unuia este lipsa altuia.“ Prisosul celor trei oameni de mai sus (și câți vor fi de aceștia care vor câștiga poate 7, 6 sau 4 mii lei pe minută) este probabil lipsa altor 10 milioane de oameni în pieptul cărora bate aceeași suflare, dar care n'au cine să lucreze pentru ei ca să câștige și ei 8 mii lei pe minută, fără să mure un ac cu gămălie.

Trei oameni mor pe minută din accidente (nenorociri în fabrici) în industriile americane. Aceasta înseamnă 180 de morți pe ceas, 4320 de suflete pe zi, sau 155 mii 520 de jertfe nevinovate pe an pe altarul lui Plutus, zeul comerțului și al banului. Se spune că cauzele acestui mare număr de nenorociri se datorește nebulniei care a apucat în anii din urmă pe fabricanți, de a silii pe oameni să lucreze în trap.

N. R. 155 mii de morți pe an echivalează cu un adevărat război între două națiuni unde mulți oameni mor. Unul este un război politic, celalt este un război industrial asupra vieții ome-

nești. Și din unul și din altul câțiva câștigă 8 mii lei pe minută, în timp ce milioane sufer. Deosebirea între cele două războaie, dacă este vr'o deosebire, poate fi aceea, că în timp ce războiul politic distruge și oameni și averi, cel industrial distruge milioane de oameni dar șampionează progresul lumii, industrial, tehnic și material.

Mai bine e la țară în România, unde îmbucuri aerul proaspăt al livezilor și poienelor, în locul fumului uzinelor Ford sau mirosul stricat al abatoarelor lui Armour.

INTRE PAT ȘI PAT

S'a constatat de către experți (mai oricine putea s'o știe asta) că odihna într'un pat moale și confortabil creează tot atâta putere de muncă în 6 ore ca odihna într'un pat mai prost în 8 și 10 ore.

Ce se poate atunci spune de miile de țărani din Bucovina, Basarabia și alte părți ale țării a căror pat „moale și confortabil“ e o scândură sau priciu, pe care, în cele mai multe cazuri, nu se găsește nici măcar pae. Poporul sărman are nevoie de îndrumări în această privință, ca și în multe altele, și nu este cine să i le deie sau să se intereseze de dânsul.

ASIGURĂRILE VIEȚII ÎN AMERICA

DUPĂ socotelile Societăților de asigurare din America asigurările de viață a oamenilor de peste ocean se urcă la 72 miliarde dolari (într'un miliard sunt 1 mie de milioane) sau, spus în lei, 14 mii de miliarde și 420 mii de milioane. Această sumă înseamnă jumătatea averii întregii lumi de acum o sută de ani. În America asigurările au devenit cu atât mai necesare cu cât străzile au devenit un furnicar de automobile, iar tehnica industriei s'a dezvoltat până la atâta, încât omul este o jucărie și nu mai e sigur că se va întoarce să-și mai vadă femeia și copii.

Când dictator întâlnește pe dictator

(Continuare din pag. 1)

deasemenea dictator, încearcă dictatura numai până ce Turcia va fi destul de tare pentru o republică turcească.

Asemenea insulte pot fi tot așa de bine nesocotite, dar nu aceasta una: „Italienii sunt mai buni oratori decât luptători“.

Această insultă din partea lui Kemal nu va fi ștearsă niciodată sau ispășită decât prin vărsare de sânge. Dacă Mussolini ar urma firei sale aprinsă, specifică italienilor, de bună seamă el ar provoca pe Kemal la duel cu orice armă începând dela pistolul (revolverul) modern până la lațul tridentului vechi Rome. Ce frumoasă priveliște, ce scenă, interesantă ar fi aceasta, ce de lume s'ar aduna să-i privească. Demsey și potrivnicul său ar fi ca o jucărie de copii pe lângă duelul Kemal-Mussolini.

Kemal ar avea ocazia să se convingă că un dictator italian știe să se și lupte. Italia a avut în-

totdeauna „oratori și luptători“, și din nefericire luptătorii au întrecut întotdeauna pe oratori, în tocmă ca și atunci când Cicero și Cesar au trăit alături, iar Cicero și-a pierdut capul.

Anglia este dinapoia Italiei în propusul atac asupra Turciei, spune Kemal, iar Grecia, uitând că Mussolini a purtat-o de nas cu Corfu, se va asocia Italiei.

„Dacă voi națiuni netrebnice și lașe vă veți apuca să bateți Turcia, ceeaș niciodată nu o veți putea face“, a spus Kemal, Anglia are intenția să pue mâna pe Mosul și petrolul să-i aparție numai ei“.

Așteptați să vedeți acum pe Mussolini răspunzând lui Kemal. Probabil că actualmente îl consultă pe D'Annunzio asupra unor adjective roșii de infocate.

„Cel ce scoate spadă, de spadă moare“—și unul și altul.

Gânduri asupra Creatorului

(Dela Stațiunea WBBR pe unde electrice de 416.4 metri)

E fără însemnătate pentru Creator ce cred creaturile sale despre dânsul; înseamnă însă foarte mult pentru creatură ce crede ea despre Creatorul său.

Regele sau președintele unei țări are putere mare să facă dulce sau amară viața cetățenilor, luați câte unul; dar umilul cetățean poate face foarte puțin pentru a-și amări sau îndulci viața unui rege sau președinte odată ce el a ocupat postul său.

Existența unui Creator inteligent nu se hotărăște cu coatele pe băncile unei școli, sau în laboratoarele chimiștilor. Existența sa nu atârna de lupa, microscopul sau telescopul necredinciosului sau scepticului.

I-ar fi cu neputință unei furnici să dovedească sau să convingă pe colegile sale furnici de existența unui colos sau a unei ființe ca omul, dar aceasta n'are nici o însemnătate pentru om, fie că ele cred sau nu că el există.

Creatorul trebuie cunoscut prin lucrurile Sale, care sunt multe și variate (de toate felurile). Cerurile pe care le vedem mărturisesc de mărirea Sa, de înțelepciunea Sa de toate felurile, de ordinea care există în lucrurile Sale și de puterea cu care le conduce.

Sori de diferite străluciri și mărimi înspăimântătoare, milioane de stele, comete de milioane de kilometri lungime, planete cu luni, planete cu una lună, planete cu mai multe luni, care unele se învârt într-o parte și altele în alta, planete cu cercuri și inele, meteori și meteoriți—toate aceste vorbești despre existența și înțelepciunea unui Creator suprem și inteligent, a celui care au ochi să le vadă și să folosească de dânsii. Dar dacă sunt mulți cari nu vor să vadă, aceasta nu aduce nici o pierdere Creatorului. Lucrurile sale rămân.

Atmosfera care înconjură pământul nostru, perfect potrivită susținerii vieții confortabile pe dânsul, în chipuri nemărginite, nu e mai mult din întâmplare de cât sunt nouri care fac pământul să producă, curcubeii cari acopăr cerurile cu strălucirile lor princiare colorate, sau aururile, eclipsele, răsăritul soarelui sau apusul său. Dacă cineva se poate bucura de toate acestea fără să-L recunoască pe Creatorul care le-a creat și care le conduce, poate s'o facă, dar până și un câine își cunoaște pe stăpânul său.

Fulgii hexagonali [în șase colțuri] de zăpadă, când sunt priviți cu microscopul, descopăr nemărginita lor frumusețe și înțelepciune cu care au fost făcuți; grândina, tunetul și fulgerul, ploaia torențială, farmecul ploii cernută, negura, ceața, vânturile, strălucirea caldă și calmă a soarelui, precum și frigurile aspre și viforul încăpănat sunt dovezi că trăiește cineva mai presus de om, dacă dorim să știm de Dânsul. În adevăr, varietatea [lucrurile de mai multe feluri] este aroma vieții. Noi nu vom ști cât iubim razele soarelui până ce nu trecem prin mai multe săptămâni de ceață și nouri, și nici cât iubim cerul albastru până el n'a fost acuns un timp dela noi.

Citește o carte despre păsări. Privește la cele câteva duzine de păsări insectivore și care te înveselesc cu cântecul lor dulce și te desfată cu hainele lor colorate în care se

imbracă. Satul în care nu sunt oameni este pustiu; pădurile în care nu sunt păsări, sunt și mai pustii. Cel care a făcut pădurile să crească, a făcut și păsările să cânte într'însele.

Amintiți-vă de glasul și melodia Privighetoarei și a Canarului, sburdălnicia Sticlețului, de veselie Cîntele, de ciripitul Vrăbiei, de fluerațul Sturzului, de cântecul Mierlei, de ciripitul Rândunicei și Gaurului, inonatul Ciocărlilor, Ochiul Boului, Prigoriei, pupăitul Puzezei, aducătorul vestei primăverii, Cucul, pasărea paradisului, Colibri [pasărele fluturului], răpitoarele, cum sânt Vulturii, Șoimii, Uliul, Vulturul pleșuv, Cucuveaua, Bufnița, Corbul, Ciocăntoarele, și atâtea alte sburdătoare, cântătoare și melodiitoare care înveselesc codrii și desfată pe om. Toate acestea nu trăiesc din întâmplare. Ele sunt măestria și dovada înțelepciunii Creatorului. Culoarea, forma, cântecul și firea lor dovedesc că ele sunt anume create fiecare pentru un scop.

Să ne pogorim iarăși la pământ. Priviți la munții lui acoperiți cu zăpadă, la piscurile sale îmbrăcate în vesnică gheață, la dealurile și colinele sale acoperite cu păduri, coastele ripoase, stâncele falnice, cataractele [căderile de apă] măiestroase, văile și poienile, câmpiile și șesurile întinse și împodobite în milioane de flori și ierburi de toate culorile și felurile, la insulele sale, lacurile răurite și oceanele; și gândește-te apoi unde ar fi și ce ar fi toate acestea fără mâna și conducerea unui Creator!

Privește la îmbrăcămintea pământului. Gândește-te la Creator ca la Acela care a făcut arborii, și consideră îngrijirea Sa cu privire la interesele și fericirii făpturilor Sale. Arborii pădurei sunt frumoși la orice timp—de vreme primăvara, când ei se îmbracă în mugurii lor promițători de viață și fruct; în mijlocul verii, când coastele și dealurile sunt o masă de frunze verzi, în sute de culori și forme; toamna, când acești arbori prezintă combinații de culori de-o bogăție peste puterea omului de a le descrie; și chiar și iarna, când gerul și gheața și zăpada îi îmbracă ca pe niște miri pentru biserică, și când ei se repauzează pentru munca și activitatea încordată a verii viitoare.

Și cât sunt arbori de folositori! Ei dau omului vapoarele, și podurile și mobilele, și cuferile de toate felurile, căruțele care să-i transporte dela un loc la altul; tot ei dau omului hârtia din care se fac cărțile și foile și ziarele din care omul se luminează și se civilizează; tot ei îl încălzesc, îi gâtesc mâncarea, îi dau vopselele, terpentina, rășina, guma și alte produse care să-i acopere trebuințele vieții sale. Putem noi nutri vre-o îndoaială într'un Creator personal care are grija plantării și creșterii acestora!

Să trecem câteva minute și să ne împropătam amintirea cu fructele delicioase, în mii de feluri, cu cireșele piersecile, prunele, perele, smochinele, crumalele, măslinile, portocalele, lămâiele, stafidele, murele, smereurele, alunele, fragile, afinele, caisele și merele. Gândește-te apoi cât este de învederată iubirea Creatorului în aceste diferite fructe puse

pentru a mulțumi apetitul omului. Să luăm ca pildă pe unul din aceste fructe, care e poate cel mai folosit și mai gustos, care e mărul.

De sigur nu poate fi numai o simplă întâmplare ca omenirea să aibă 338 de feluri de mere, și fiecare din aceste feluri să-și aibă clienții săi speciali, cărora le place mai mult un fel decât altul. Unele din aceste mere nu pot fi amintite fără ca să nu-ți lase gura apă. Toate acestea au fost făcute de către Creator, și anume pentru a mulțumi gusturile a unuia și a altuia, à la comandă.

Să ne întoarcem din nou la arborii și să ne gândim la frumoasele linii și încrețituri ale jugastrului, culoarea roșie a cireșului, galbenul nucului, stejarului, fagului, cedrului, mesteacănului, paltinului, castanului, bradului, ulmului, arinului, mahonului, mărgeanului, sandalului, olivul, acașul, abanosul, pinul, bradul alb și alți arbori cari au fost atât de mari și buni prieteni omului dela începutul său, și pe care Creatorul i-a plantat spre trebuința noastră. Faptul că oamenii trec astăzi la instrumente și construcții de fier, nu înseamnă că lemnul își va pierde folosul său pentru om. Fierul nu va putea niciodată lua locul lemnului, cu culorile sale bogate și extrasele sale pentru hrană și alte trebuințe ale vieții.

În timp ce ne gândim la plante și viața lor, să ne gândim și la flori. Sute din ele se găsește în jurul nostru, fiecare deosebită de cealaltă, și una mai frumoasă ca cealaltă. Închipuiți-vă o grădină în care să se găsească un strat de flori din toate florile câte există pe pământ, înflorite și deschise în toată frumusețea lor. Mirosul și culoarea lor arzătoare-te-ar umplea de admirație și te-ar prosterne la pământ în fața înțelepciunii, măiestriei și dibăciei cu care el au fost create! Trecând pe lângă arbori, și pomi și alți copaci care se transformă primăvara într-o grădină înflorită, și dându-le numai o atențiune trecătoare, să ne întoarcem privirea la multe feluri și culori ale rozei, lăcrămioarei, tulipanului, catifelutei, floarea vântului, vioarea, crinul, garioaia, clopoțelii, ghiocelii, floarea reginei, flgarea împăraului, magheranul, bobocii, scrin-teaua, floarea macului, gura paharului, busuioacul, gheorghinele, gura leului, palsele, smeurica, boftelele, poraniceii și atâtea altele cari descopăr măestria Creatorului. Aceștia li-e numai numele și înfățișarea, dar gândește-te la parfumul lor dulce, pe care îl păstrează în sinele lor pentru simțul mirositor al omului.

Dar nu trebuie să trecem prea ușor pe lângă viața plantelor și vegetalelor. Ele furnizează omului hrana susținătoare. Nu vom putea însă să numărăm decât câteva. Mai la toți dintre noi ne plac unele din ele, și multora le place mai toate acestea. Gândește-te apoi la deosebirea care există în arbori ca calitate, culoare și dimensiune, la flori ca culoare, frumusețe și miros, și aceeaș deosebire o găsim la fructe și vegetale, și Dumnezeu putea să se oprească aici și să lase ca omul să se mulțumească cu acestea.

Totuși El a lăsat să avem spanghelul, fasolea, mazărea, varza, conopida (cartofiolul), salata, cicorea, castravetele, hreanul, prazul, ridichile, ceapa, pătlăgelele roșii și vi-nete, morcovii, cartofii, țelina, pătrunjelul, piperul, spanacul, ardeiul (paprica), sfecelele, dovleacul, lebe-nița, pepenele, bostanul, și atâtea altele cari servesc trebuințele omului.

[Continuare în Nr. viitor]